

Пријава [1763-2023-kategorija-2]

Подаци о пројекту

Назив пројекта	Светлост пригуши, природу ослушни
Кључне речи	астрономија, светлосно загађење, загађење буком, заштита природе, туризам
Спровођење пројекта	01.09.2023. - 31.01.2024.
Научне Области	- природне науке - друштвене - мултидисциплинарне - интердисциплинарне
Апстракт пројекта	Светлосно загађење представља један од најбрже растућих облика загађења на Земљи. Сматра се да већ 60% популације живи у условима такозване "урбане ноћи", а научници упозоравају да човечанству прети изумирање искуства природно тамних ноћи. Други хронични извор загађења у урбаним срединама представља бука, готово неодвојива од вештачког осветљења јер највећи извор загађења буком представља саобраћај, а светлосног загађења јавна расвета која прати саобраћајнице. Овим пројектом предвиђено је да се грађани најпре едукују о наведеној проблематици кроз серију научно-популарних активности, а затим да савладају основне алате за мерење истих. Поред едукације и оспособљавања грађана, један од главних циљева пројекта јесте успостављање сарадње између доносилаца одлука у локалним самоуправама и заштићеним природним добрима, ради формирања првог "парка тамног неба" у Србији. Такви паркови у свету представљају центар за развој астрономског туризма који је базиран на научно-популарном садржају.
Опис пројекта	Светлосно загађење и загађење буком представљају маргинализоване теме у нашој јавној, али и научној заједници. Томе највише доприноси чињеница да свака урбана средина подразумева значајне нивое буке, као и осветљења, чиме су грађани до извесне мере десензитивисани и посматрају их као интегрални део животне средине. У складу с тим, најбољи начин да становништво освести загађење у градовима јесте измештање у мање бучна и мање осветљена природна добра. Као један од таквих модела едукације, издваја се програм "Dark Sky Places" који помаже активним заједницама и управитељима природних добара да се

боре против светлосног загађења научно-популарним садржајима и развојем астрономског туризма. Према пропозицијама наведеног програма, процењено је да Национални парк "Тара" има одговарајуће физичко-географске карактеристике за титулу "парка тамног неба", као и значајан број угоститељских објеката за развој астрономског туризма. Стога, пројекат се може поделити на два дела: 1) Научно-популарне активности у градским и сеоским срединама 2) Научно-истраживачке активности усмерене ка формирању прве верзије елабората "Парк тамног неба Тара" Научно-популарне активности у градским и сеоским срединама подразумевају серију предавања и радионица у Новом Саду и Бајиној Башти (предавање у основним и средњим школама, предавање у градским библиотекама и другим институцијама од значаја, као и радионице где ће грађани бити оспособљени да мере светлосно загађење и буку). Очекује се минимално пет предавања и две радионице. Као једна од најзначајнијих активности овог пројекта јесте и астро камп који ће бити одржан на подручју НП "Тара" где ће се заинтересованим грађанима одржати више научно-популарних активности у виду предавања, посматрања небеских тела телескопима, као и радионица о мерењу светлосног загађења и буке. Научно-истраживачке активности у склопу пројекта подразумевају кабинетски и теренски рад са циљем израде елабората о првом "парку тамног неба". За ову студију је неопходна сарадња са географима, биолозима и физичарима (партнерским организацијама на пројекту) јер подразумева детаљан опис природних богатстава Таре, потенцијално угрожених врста наведеним загађивачима, као и мерење светлосног загађења и његова графичка визуелизација. У току теренског истраживања посетиће се већи број домаћинстава на територији НП "Тара" ради анкетирања становништва и утврђивања степена познавања наведених проблематика, а том приликом ће се оставити и едукативни материјал. Саставни део наведених активности су и састанци са доносиоцима одлука у општини Бајина Башта ради успостављања сарадње за даље активности које ће допринети формирању првог "парка тамног неба" у Србији. Активности су планиране у следећим временским интервалима: - септембар (2023): астро камп и научно-истраживачки терен; - октобар - децембар (2023): научно-популарна предавања и радионице - јануар (2024): финализација елабората о "Парку тамног неба Тара"

Циљна група

- студенти
- научна заједница
- шира јавност
- медији
- организације цивилног друштва
- локална самоуправа
- основна школа
- средња школа

Циљеви

Пројекат „Светлост пригуши, природу ослушни“ је заснован на идејама

пројекта

које могу имати значајан утицај на развој научно-истраживачког рада у будућности, на подизање свести и развој друштва у целини, те на јачање професионалних капацитета истраживача. Главни циљеви пројекта „Светлост пригуши, природу ослушни“ су следећи: 1. Популаризација и ширење свести о научним достигнућима у области светлосног и звучног загађења и 2. Израда пилот пројекта „Парк тамног неба Тара“ У оквиру основних циљева реализоваће се и следећи специфични циљеви пројекта „Светлост пригуши, природу ослушни“: 1.1. Учини друштво свеснијим о присуству и штетном деловању прекомерне светлости и буке у животној средини 1.2. Успоставити дијалог са људима из урбаних и руралних средина уз сагледавање сличности, разлика и специфичности присуства наведених агресора у животној средини 1.3. Стварање интердисциплинарног научног конзорцијума у циљу повећања истраживачког капацитета и побољшања професионалног капацитета 2.1. Утврдити предлог за израду нове истраживачке методологије компатибилне са стандардима IDA "Dark Sky Places" 2.2. Успоставити дијалог са младим људима на селу у смислу њиховог предузетничког потенцијала са различитим заинтересованим странама 2.3. Формирати прву верзију елабората "Парк тамног неба Тара" Одрживост пројекта ће се остварити кроз Астро камп који ће наставити да се одржава сваке године на територији НП Тара, као и кроз званични приступ програму за "Заштиту природно тамних локација"

Циљеви из програма промоције науке у које се пројекат уклапа

- Развој капацитета истраживача за ширење научне културе
- Подстицај и развој комуникације између научноистраживачких организација са државном управом и јединицама територијалне управе и локалне самоуправе кроз размену вредности и пракси
- Развој различитих програма промоције науке заснованих на научној култури и научној писмености код свих грађана Републике Србије
- Јачање ресурса за промоцију науке како би програми били доступнији грађанима

Процена броја посетилаца

150

Одговорно лице (лице задужено за контакт)

Име и презиме

Дајана Бјелајац

Занимање

Асистент

Телефон

0616139888

Биографија

Асистент на Департману за географију, туризам и хотелијерство, Природно-математичког факултету у Новом Саду. На истоименом Департману докторирала 2022. године на тему светлосног загађења, а научна интересовања су јој везана за проблеме урбане средине, заштиту природно тамних подручја и астрономски туризам. Основне академске студије завршава као дипломирани професор географије, а мастер студије као географ-геоеколог на горе поменутој институцији. Аутор бројних научних радова објављених у часописима од међународног значаја, као и учесник на више домаћих и међународних научних конференција. Током основних студија активно учествује у раду ДМИ „Бранислав Букуров“ где годину дана врши функцију секретара, а затим и председника удружења. Године 2019. заједно са осталим члановима Управног одбора оснива Невладину организацију „Carpe Noctem“ где је тренутно и председник. Чланица International Dark-Sky Association (Међународне организације "Тамно Небо") где је и у саставу Међународне комисије за проглашење локалитета Тамног Неба различитих степена заштите (International Dark Sky Places Committee). Врши функцију председавајућег члана IDA Awards and Recognition program-а, а добитник је Dark Sky Defender Award за 2020. годину. Организатор преко 15 научно-популарних догађаја (у виду едукативних шетњи, фестивала и слично) и 3 научно-истраживачка терена.

Подаци о институцији

Назив институције	Невладина организација "Carpe Noctem"
Седиште	Трг Цара Лазара 4, Беоцин
ПИБ	111320339
Матични број	28276184
Одговорно лице	Дајана Бјелајац
Веб сајт	www.carpenoctem.rs
Имејл	dajana.bjelajac92@gmail.com

Пројектни тим

Име и презиме	Бојан Ћерчан
Занимање	Ванредни професор
Имејл	bojandjercan@yahoo.co.uk
Биографија	Ванредни професор на Департману за географију, туризам и хотелијерство, Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду. Дипломирао је 2007. године, докторирао 2015. године на матичном департману, а мастер студије урбанизма и регионалног развоја завршио је 2018. године на Департману за архитектуру и урбенизам Факултета техничких наука Универзитета у Новом Саду. Област научног интересовања је географија насеља, урбана географија и геоеколошки проблеми урбаних средина (са посебним акцентом на буку). Члан је Извршног одбора Српског географског друштва, Друштва демографа Србије и бројних других удружења и асоцијација. Суоснивач невладине организације „Carpe Noctem”. У оквиру овог удружења био је укључен у организацију разних догађаја, попут астро шетњи, еко-фестивала Звездани триатлон и едукативних радионица. Као истраживач ангажован је на више научно-истраживачких пројеката финансираних од стране надлежних министарстава и покрајинских секретаријата. Члан је тима и аутор више географских одредница у Српској енциклопедији, за област Географија. Резултате свог досадашњег научног рада презентовао је на бројним домаћим и међународним научним конференцијама, као и кроз радове публиковане у часописима националног и међународног значаја. Коаутор је два универзитетска уџбеника и три средњошколска уџбеника.
Име и презиме	Дајана Ковачевић
Занимање	студент основних академских студија (смер географија)
Имејл	dajana.kovacevic.024@gmail.com
Биографија	Студент завршне године (професор географије) на Природно-математичком факултету у Новом Саду. Поред студија активно се бави планинарењем и алпинизмом. Дугогодишњи је члан Алпинистичког одсека Нови Сад и Планинарског друштва „Alma Mons Adventures”. Суоснивач невладине организације „Carpe Noctem”. Активно учествује у промоцији и маркетингу организације, али такође у координацији преко 50 волонтера. У оквиру ове организације имала је прилику да се активно укључи у организацију разних догађаја, попут астро шетњи, фестивала Звездани Триатлон и едукативних радионица. Такође је учествовала на разним пројектима популаризације науке из области географије и

светлосног загађења, из којих је одржала и неколико предавања.

Име и презиме	Слађана Петровић
Занимање	Васпитач
Имејл	sladja90petrovic@gmail.com
Биографија	По струци васпитач за децу предшколског узраста. Предавач енглеског језика предшколској деци у оквиру сопственог едукативног центра "БееСмарт". Водитељ инспиративних семинара за родитеље у оквиру породичног саветовалишта "Фамилу лаб". Редован волонтер на астро шетњама а од недавно и члан Управног одбора Невладине организације "Carpe Noctem". Волонтер Музеја града Новог Сада и "Нурдора" и један од организатора хуманитарне акције "1300км за Марту". У слободно време рекреативно се бави бициклизмом и планинарењем.

Партнери

Да ли се пројекат спроводи са другим организацијама?	Да
--	----

Партнерске институције

Подаци о институцији

Назив институције	Клуб физичара Природно-математичког факултета
Седиште	Трг Доситеја Обрадовића 3, Нови Сад
ПИБ	110394681
Матични број	28243880
Одговорно лице	Борко Поповић
Веб сајт	https://www.facebook.com/KFPMF/
Имејл	klubfizicarapmf@gmail.com

Пројектни тим

Име и презиме	Борко Поповић
Занимање	Студент основних академских студија (смер физика)
Имејл	borko.popovic@iaps.info
Биографија	Борко Поповић је студент основних студија физике, смер Астрономија са астрофизиком на Природно-математичком факултету, универзитета у Новом Саду. Од почетка студија активно се бави популаризацијом науке као учесник на Фестивалу науке и Ноћи истраживача, где је углавном радио на астро-радионицама као демонстратор али и као организатор и координатор истих. Редован је члан Клуба физичара Природно-математичког факултета, а од 2021 и председник удружења, где је преузео улогу у осмишљавању и спремању радионица за децу и ширу јавност, али и активно учествује у спровођењу истих. Такође, секретар националног комитета Србије и службеник за грантове у Интернационалној асоцијацији студената физике (IAPS) и учесник Интернационалне конференција студената физике (ICPS) 2021 и 2022 године. Од 2016 године, активан је члан Астрономског друштва Нови Сад у коме се оспособио да рукује телескопом, како аматерски тако и професионално. Одржао је велики број јавних посматрања за широку публику, а један је од главних координатора астрономских посматрања и у Невладиној организацији „Carpe Noctem“. Такође у овом удружењу и члан пројектног тима на два пројекта, „Фрушка гора испод звезданог мора“ и „Космос уживо са Марином и Теодором“, финансираних од стране Центра за промоцију науке. До сада је учествовао и на три Студентске астрономске радионице (CAP), организоване од стране Природно-математичког факултета у Новом Саду и Математичког факултета у Београду.

Подаци о институцији

Назив институције	Научно-истраживачко друштво студената биологије и екологије "Јосиф Панчић"
Седиште	Трг Доситеја Обрадовића 2, Нови Сад
ПИБ	102593803
Матични број	08159157

Одговорно лице	Александра Вукчевић
Веб сајт	https://www.nidsbejosifpancic.com/
Имејл	nidsbejosifpancic@gmail.com

Пројектни тим

Име и презиме	Александра Вукчевић
Занимање	Студент основних академских студија (смер биологија)
Имејл	saska.vukcevic98@gmail.com

Биографија Тренутно студент биологије на Департману за биологију и екологију, Природно-математичког факултета у Новом Саду и председник НИДСБЕ "Јосиф Панчић". Координирала је са више научно-популарних активности у оквиру друштва, као и научно-истраживачких терена на различитим локацијама од интереса у Србији. До сада је имала прилике да учествује у више пројеката, на различите теме, а финансиране од стране Покрајинског секретаријата за високо образовање и научноистраживачку делатност и Градске управе за заштиту животне средине. Учествовала је у организацији четврте конференције "ЕкоБиоМорфа" 2022. године, а волонтирала је у бројним приликама међу којима се издваја "Међународни зимски попис птица водених станишта". У периоду од 2020. до 2021. године је била главни уредник часописа посвећеног заштити природе "Теренац".

Подаци о институцији

Назив институције	Друштво Младих Истраживача "Бранислав Букуров"
Седиште	Трг Доситеја Обрадовића 3, Нови Сад
ПИБ	102511045
Матични број	08644489
Одговорно лице	Александар Пилиповић

Пројектни тим

Име и презиме	Милица Васић
Занимање	студент основних академских студија (смер географија)
Имејл	milicavasic00zm@gmail.com
Биографија	Студент четврте године на смеру професор географије на Природно-математичком факултету Универзитета у Новом Саду. Поред наставних активности на матичном факултету, бави се и изучавањем спољашњег термалног комфора, као и микроклиматским условима у урбаној средини и има неколико радова написаних на ову тему. Претходних пар година је активан члан Друштва младих истраживача „Бранислав Букуров” , а сада је секретар истоименог друштва. У претходне две године је била део организационог тима студентске конференције „ScienceGram” и Сајма стручног усавршавања на Природно-математичком факултету. Поред ових активности, у слободно време бави се планинарењем и учествује у еколошким секцијама.

Имплементација пројекта

Активност				Од	До
Предтерен и упознавање са околином, постављање астро кампа (5 особа)				06.09.2023.	08.09.2023.
људски ресурси	путовање и смештај	опрема	материјал	остали	збир
10000	13000	0	0	0	23000

Активност				Од	До
Астро камп (очекивано 50-60 особа)				09.09.2023.	10.09.2023.
људски ресурси	путовање и смештај	опрема	материјал	остали	збир
30000	40000	14000	0	0	84000

Активност				Од	До
Научно-истраживачки терен; радионица и предавање у Бајиној Башти				11.09.2023.	13.09.2023.
људски ресурси	путовање и смештај	опрема	материјал	остали	збир
30000	80000	0	0	0	110000

Активност		Од		До	
Радионице и предавања у Новом Саду		01.10.2023.		31.12.2023.	
људски ресурси	путовање и смештај	опрема	материјал	остали	збир
0	0	0	0	0	0

Активност			Од	До	
Израда елабората "Парка природне таме Тара"			01.01.2024.	31.01.2024.	
људски ресурси	путовање и смештај	опрема	материјал	остали	збир
0	0	0	0	0	0

Укупно: 217000

Одлука о учешћу

Клуб физичара Природно-математичког факултета

- [Saglasnost Carpe Noctem.pdf \(336 KB\)](#)

Научно-истраживачко друштво студената биологије и екологије "Јосиф Панчић"

- [Saglasnost klub fizičara.pdf \(3,97 MB\)](#)

Друштво Младих Истраживача "Бранислав Букуров"

- [Saglasnost NIDSBE Josif Pančić.pdf \(42,9 KB\)](#)
- [Saglasnost Bukurov.pdf \(311 KB\)](#)

Додатни документ

- [Carpe Noctem Support Letter - IDA.pdf \(140 KB\)](#)
- [narativni opis troškova.pdf \(134 KB\)](#)